

J.C.Kendru un Maks Perutz 1962. gadā Nobelā Prēmija ķīmijā. HROMOPROTEĪNI **hēms Fe²⁺**
MIOGLOBĪNĀ, HEMOGLOBĪNĀ, **Fe³⁺ KATALĀZĒ, PEROKSIDĀZĒ, CITOHROMI.**

A: Studenta praktiskie soļi molekulu koordinātēs Āris Kaksis RSU. 2025:

ChemScape Raswin MAGE ISIS Draw FireFox: [darba lapa](#):

Pēc lejup ielādes : <http://aris.gusc.lv/ChemFiles/htdocsTGF.zip> palaidiet KineMAGE: <1MBODeOxyLopez.kin>

Āris Kaksis RSU 2025.gadā; M.A. Lopez; and P.A. Kollman, 1975, Protein Sci., 2 (1993) :

1. Cik **spirāļu** (otrējās 2° struktūras formas) veido Mioglobīna molekulu un nosauc tās?

...8 astoņas spirāles: A..., B... C..., D..., E..., F..., G..., H.....

Atzīmē, kurā struktūras formā tās ir salocītas? 3° trešējās struktūrā ..... Atrodi nosaukumu un kārtas nummuru **N-terminālai** un **C-terminālai aminoskābei!** Val1.....,Gly153.....

2. Cik aminoskābes un peptīdi ir mioglobīnā?.....153 aminoskābes un virknē peptīdu saites 152.....

3. Kur mioglobīnā ir adsorbēta **skābekla** molekula? ar donoru-akceptora saiti pieskaras **dzelzij(II) Fe²⁺** .....

4. **Tripletā skābekla** molekulu hēmā ar donoru akceptora saiti **dzelzs Fe²⁺**? **Triplets** ir ar

.....trim kovalentām saitēm **•:O≡O:•**, lai gan viens elektronu pāris ir degenerētā, irdinošā orbitālē kā radikālis, tāpēc summā **tripletā** dod **divkāršo**.....**saiti:O=O:**

5. Kādos enzīmos veidojas **singleta skābeklis** **•:O:-O:•** ar vienu kovalento saiti? pie dzelzs(III) **Fe³⁺** hēma .....**peroksidāzēs**, ...katalāzēs, ...cytP450 kā arī uzkarsētā gaisa **skābeklis** virs >80....° C

6. Ar kārtas numuru **proksimālā** His93..... **N** atoms pieskaras hēma **dzelzijFe²⁺** ar donoru akceptoru saiti!

Ar kārtas nummuru **distālais** His64.... pie **N** atoma ir protonēts **H⁺** **deoksi** stāvoklī, deprotonēts **oksi**! Romiešu cipariem atzīmē **dzelzs Fe²⁺** jona **koordinācijas skaitli =VI**.....ar cik **N..5.....un O..1.....atomiem saistīts?**

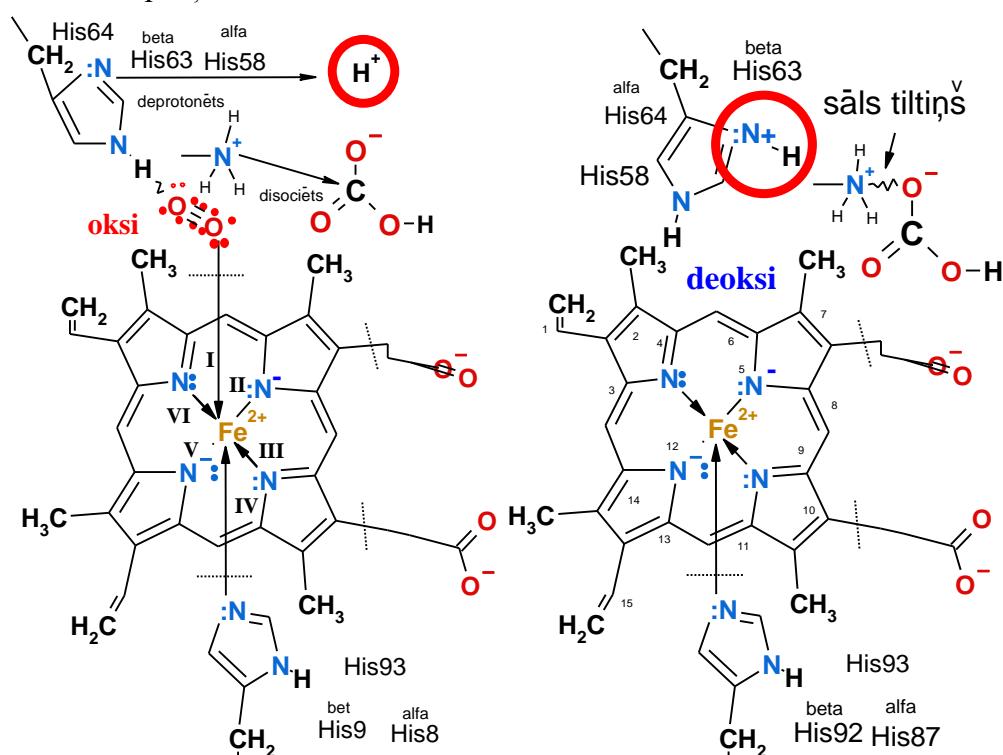
7. Cik brīvo delokalizēto dubulto saišu un slāpekļa **N**: elektronu **e⁻** atrodas Hēma struktūrā **n=15*2=30.....?**

29 sfēra Amino skābes

1-Leu69	16-Arg45
2-Leu72	17-Phe46
3-Ala71	18-Phe33
4-Phe138	19-His64
5-Leu104	20-Leu29
6-Leu89	21-Leu32
7-Ile142	22-Thr67
8-Ala90	23-Val68
9-Tyr146	24-Ile107
10-His93	25-Tyr103
11-Ala94	26-Ile99
12-Lys98	27-Lys96
13-His97	28-Ser92
14-Glu41	29-Gly65
15-Phe43	G 29.amino skābe

8. Kuras 29 aminoskābes veido Hēma kabatas hidrofobo trešējo 3° struktūru mioglobīnā?

Izveido šo 29 aminoskābju sarakstu ar norādītajiem kārtas numuriem mioglobīnā!

Šķīdība $O_2\text{gas} + H_2O \rightarrow O_2\text{aq}$ kompensē ūdeni $O_2\text{gas} + 4H_3O^+ + 4e^- \rightarrow 6H_2O$ no sešām uz piecām $O_2\text{aq} + 4H_3O^+ + 4e^- \rightarrow 5H_2O$.

$O_2\text{aqua} + 4H_3O^+ + 4e^- \rightleftharpoons 5H_2O$, $E=E^\circ + 0,0591/4 \cdot \log([O_2\text{aqua}] * [H_3O^+]^4 / [H_2O]^5)$; $E^\circ = 1.0868$ V;

..klāt esošs ....klāt neesošs....klāt esošs...klāt neesošs **Absolūtais** standarta potenciāla $E^\circ = +1.0868$ V vērtība **skābeklim O₂aqua** ar augstu **oksidēšanas** , četru brīvo elektronu **4 e⁻** piesaistīšanas spēju.

9. Kuru vielu (klāt esošs) **oksidēšanos** novērš šādas Hēma aminoskābju īpašības? 30 e⁻ elektronu oksidēšanos....

10. Noteikt **E** alfa spirāles ciklu skaitu: [Myoglobin.htm](#).

aminoskābēs virknei, ja 3,6 aminoskābju C α alfa oglekļus cikla aplī 360 ° savieno taisnes mugurkaula treks.

Ser58,Glu59,Asp60,Leu61,Lys62,Lys63,His64,Gly65,Thr67,Val68,L69,T70,A71,Leu72,Gly73,Ala74,Ile75,Leu76,Lys77

Aprēķina cik reizes cikliski aplī veido **E** alfa spirāli 20/3,6=5,5.....

10a Šūpoles deoksi $\leftrightarrow$ oksi: <http://aris.gusc.lv/ChemFiles/ChromoHem/MyoGlobOxDeoxCoBiliverdin/oxydeoxy.avi>

plaušās $O_2\text{aqua} + (H^+ \text{His64}) \text{Val1}(NH_4^+ \text{sāls tiltiņš} HCO_3^-) \text{Mbt} \leftrightarrow (His64) \text{Val1}(NH_4^+) \text{Mbr(O}_2\text{)} + H^+ + HCO_3^-$ audi

11. Veikt izoelektriskā punkta IEP=pH=pK_{a-vid} analīzi fizioloģiskajā pH=7,36 vidē .

Noteikt ūdens šķiduma pH ar **mioglobīna** koncentrāciju C=10^{-7,3559} M (mol/Litrā)!

O₂↔ H⁺. HCO₃⁻ atspole Kašalota mioglobīns (1MBO.pdb) miocītos līdz C=0,6 mM

AA	pK _{acoo-}	pK _{aNH3+}	pK _{RRR}	Nr	mioglobīns	7,36409836 ; 61
V	0	9.62	0	1	1	Virkne no 153 aminoskābēm molekulā: 1MBO . PDB
E	0	0	4.25	4	2	1 VLS E GEWQLV LHWAKVEAD VAGHGQDILI RLFKSHPETL EKFDRFKHLK
E	0	0	4.25	6	3	51 TEAEMKA S ED LKKHGVTVL T ALGAI L KKKG HHEAE L KPLA QSHAT K KIP
H	0	0	6	12	4	101 IKYLEFISEA IIHVLHSRHP GDFGADAQGA MNKALELFRK DIAAKY K ELG
K	0	0	10.53	16	5	151 YQG
E	0	0	4.25	18	6	
D	0	0	3.65	20	7	
H	0	0	6	24	8	Sasummē 61 pKa vērtības tabulā 449,21.....
D	0	0	3.65	27	9	
R	0	0	12.48	31	10	Saskaitītas 61 pKa vērtības no tabulas 449,21.....
K	0	0	10.53	34	11	
H	0	0	6	36	12	uzlādējot Mioglobīna atspoli plaušās O₂ un audos H⁺,HCO₃⁻
E	0	0	4.25	38	13	
E	0	0	4.25	41	14	Protolītisko konstanti pK _a izoelektrisko punktu IEP=pK _a aprēķina saskaitot sānu virķu $\Sigma pK_{aRsānu}$ grupa, un pK _a terminālsNH ₃ un pK _a terminālsCOO ⁻ konstanšu summu
K	0	0	10.53	42	15	izdalot ar skābes grupu skaitu molekulā NpK _a :
D	0	0	3.65	44	16	IEP=pK _a =($\Sigma pK_{aRsānu}$ grupa+pK _a termināls+pK _a termināls)/NpK _a
R	0	0	12.48	45	17	
K	0	0	10.53	47	18	11.1 Summārais protolītisko līdzsvaru skaits ir NpK _a =59....+2....= 8561....
H	0	0	6	48	19	260 aminoskābes no tām ar 59+2 protolitiskām pK _a sānu grupām
K	0	0	10.53	50	20	N-termināla valīns V pK _a termināls=9,62 un
E	0	0	4.25	52	21	C-termināla glicīns G pK _a termināls=2,34
E	0	0	4.25	54	22	Summa ir saskaitāma kā
K	0	0	10.53	56	23	$\Sigma pK_{aRsānu}$ grupa+pK _a termināls+pK _a termināls =449,21.....
E	0	0	4.25	59	24	
D	0	0	3.65	60	25	
K	0	0	10.53	62	26	
K	0	0	10.53	63	27	
H	0	0	6	64	28	
K	0	0	10.53	77	29	
K	0	0	10.53	78	30	
K	0	0	10.53	79	31	
H	0	0	6	81	32	11.2 Vidējais pK _{vid} =pH=IEP IZO ELEKTRISKAIS PUNKTS
H	0	0	6	82	33	NpK _a =59.....+2.....=61.....; IEP=449,21 / 61 = 7,3641 .....
E	0	0	4.25	83	34	Izoelektriskā punkta pH=IEP vērtībā aminoskābes un olbaltumvielas kopējais lādiņš ir nulle „0”
E	0	0	4.25	85	35	plus (+)—nulles lādiņš „0” IEP=pH—mīnus (-)→ 14 pH skala
K	0	0	10.53	87	36	-COOH & -NH ₃ ⁺ pozitīvs -COO ⁻ & -NH ₃ ⁺ negatīvs -COO ⁻ & -NH ₂
H	0	0	6	93	37	<u>Pasvītro eksistējošu:</u> pozitīvu (+) vai nulles lādiņu vai negatīvu (-)!
K	0	0	10.53	96	38	
H	0	0	6	97	39	
K	0	0	10.53	98	40	
K	0	0	10.53	102	41	
Y	0	0	10.07	103	42	11.3 CA2 molekulas lādiņa zīmi + nulli „0” vai - fizioloģiskā pH=7.36
E	0	0	4.25	105	43	<u>Pasvītro eksistējošu:</u>
E	0	0	4.25	109	44	COOH,NH ₃ ⁺ pozitīvu+ pH=7.36<IEP= 7,36 negatīvu -COO ⁻ ,NH ₂ .
H	0	0	6	113	45	
H	0	0	6	116	46	11.4 CA2 lādiņa zīmi + nulli „0” vai - elektroforēzes pH 8.8
R	0	0	12.48	118	47	<u>Pasvītro eksistējošu:</u>
H	0	0	6	119	48	COOH,NH ₃ ⁺ pozitīvu+ IEP=7,36<pH=8,8 negatīvu -COO ⁻ ,NH ₂ .
D	0	0	3.65	122	49	
D	0	0	3.65	126	50	
K	0	0	10.53	133	51	
E	0	0	4.25	136	52	
R	0	0	12.48	139	53	
K	0	0	10.53	140	54	11.5 Aprēķina C=10 ^{-7,3559} M mioglobīna šķiduma pH
D	0	0	3.65	141	55	Ostwalda atšķaidīšanas likumā logaritmam no C pH= $\frac{pK_a - \log C}{2} =$
K	0	0	10.53	145	56	$= \frac{7,3641 - \log 10^{-7,3559}}{2} = \frac{7,3641 + 7,3559}{2} = \mathbf{14,720} / 2 = 7,36.....$
Y	0	0	10.07	146	57	
K	0	0	10.53	147	58	
E	0	0	4.25	148	59	
Y	0	0	10.07	151	60	
G	2.34	0	0	153	61	

Atraktora 7,36 kašalota mioglobīna koncentrācija ir C=10^{-7,3559} M .

David Richardson, Celia Bonaventura, and Jane Richardson, Protein Science vol. 3. Oct.1994

Publicēta 1994.:<http://aris.gusc.lv/ChemFiles/ChromoHem/HbOxDeoxCO/2HCOProTour8.kin> lejuplādējiet MAGE!

Teksts 1994 2025: Āris Kaksis RSU 2025; [O2SolutionsL.pdf](#) Āris Kaksis RSU 2025 [6]

B. Atveriet vāciņus HbOxDeoxCO un palaidiet [2HCOProTour8.kin](#) KineMAGE publikāciju cilvēka Hemoglobīna (**Hb**) praktiskajā **oksi** ↔ **deoksi** skābekļa adsorbcijas desorbcijas līdzsvara pētījumā:

„THE PROTEIN TOURIST #8 - THE T- R, DEOXY-OXY TRANSITION IN HUMAN HEMOGLOBIN”

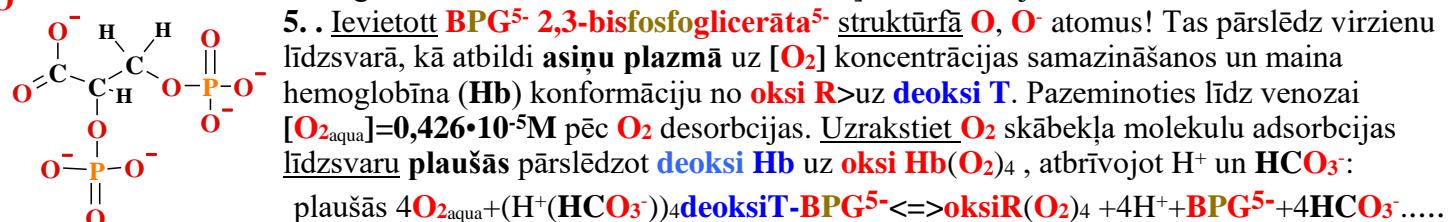
Laiet un saprotiet aprakstu uz 4 lapaspusēm par Hemoglobīna (**Hb**) un skābekļa **oksi** ↔ **deoksi** līdzsvaru ietekmējošajiem faktoriem un veiciet interaktīvu Proteīnu Datu Bankas struktūru 3HHB un 2HCO izpēti.

Atbildiet pētījumos uz sekojošiem jautājumiem! .....4 četas..... α1...., α2...., β1...., β2....

1. Cik ceturtējās 4° struktūras sub vienības ir **Hemoglobīna (Hb)** molekulā un izrakstiet nosaukumus tām?

2. Ko nozīmē hemoglobīna **saspringts (Tense)** stāvoklis? 3. Ko nozīmē **relaksētais (Relax)** stāvoklis?

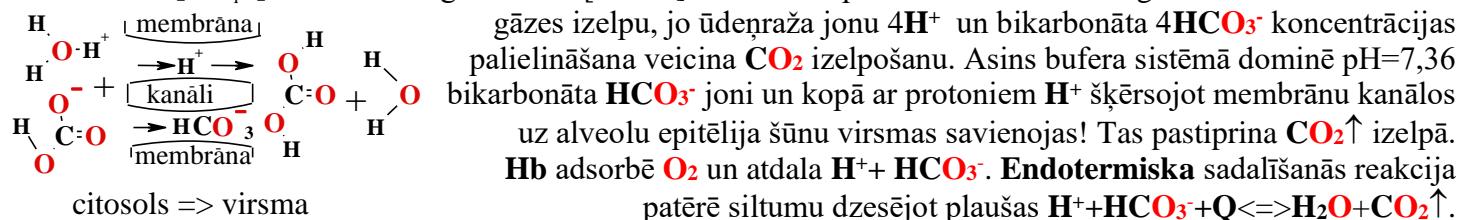
4. Kāda nozīme ir hemoglobīna molekulas **dobumam**? [**BPG⁵⁻**] koncentrācija virza uz **deoksi T** .....

6. **CA**..... darbina H₃O⁺+HCO₃⁻ gradientus transportā lejup membrānu kanālos izelpojot CO_{2gas}+H₂O un

O_{2aqua}+H₂O osmozē pretēji gradientiem akvaporīnos ieelpojot gaisa skābekli O₂+H₂O . [CASLat.pdf](#). [14]

Audi skābekli 4 O_{2aqua} patērē eksoergiskās oksidēšanās reakcijās. Līdzsvarā plaušās arteriālā koncentrācija skābeklim ir [O_{2aqua}]=6•10⁻⁵M un glicerātam [BPG⁵⁻]=5mM. Ielpotais skābeklis O₂ no gaisa veicina CO₂↑

Eptēlija virsmas pH 5.5 anti-bakteriāli un anti-septiski novērš infekcijas organismā.

1) H⁺ jonu skābuma palielinājums novirza līdzsvaru pa labi →.....

2) bikarbonāta HCO₃⁻ koncentrācijas palielināšana novirza līdzsvaru pa labi =>.....

3) sildīšana + Q (siltuma pievadīšana) novirza līdzsvaru pa labi→ .....cilvēkiem kā arī dzīvniekiem plaušas atrodas ķermeņa iekšpusē, siltumā un alveolas aprīkotas ar siltumu ražojošām šūnām, pastiprina izelpā CO₂↑.

7. Kur atrodas **hēmi** un cik **hēmi** atrodas hemoglobīna molekulā? β1...β2....α1....α2....subvienībās.....

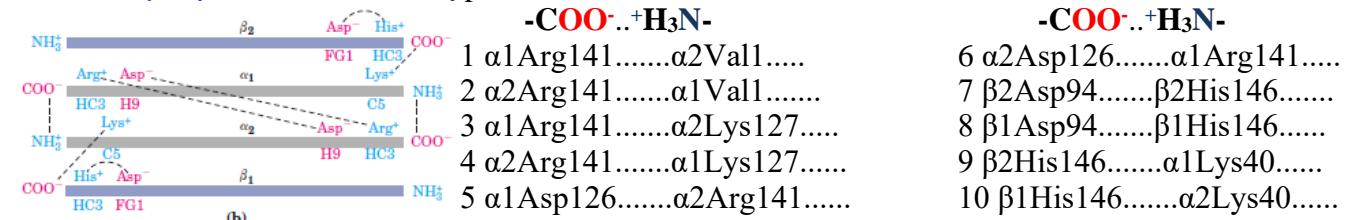
8. Kāds ir maksimālais adsorbēto skābekļa molekulu O₂ skaits hemoglobīna molekulā un ar kādu funkcionālu jēgu. Kur atrodas hemoglobīna molekulas dzīvnieku organismos? uz 4 hēma Fe²⁺ joniem ar 4O₂ molekulām.....

9. Ar kārtas numuru **proksimālie** α, β. His92,87.....pieskaras hēma dzelzījFe²⁺ ar donoru akceptoru saiti?

10. Ar kārtas numuru **distālie** α, β. histidīni His63,58..... pie N atomā ir protonēti H⁺ **deoksi** deprotoņēti **oksi**.

11. „View2 PO4 site” un „View3 dimer rot” nosakiet desmit = 2*5 piecu sāls tiltīnu aminoskābju pārus!

Skatīt 8. lapas pusē un 21. Att.14.lpp :

Aizver MAGE ! Novērojet un aprakstiet: <http://aris.gusc.lv/ChemFiles/ChromoHem/HbOxDeoxCO/tetramer.avi>

12. Saspringtā(Tense) stāvokļa un **relaksētā (Relax)** konformācijas maiņa **hemoglobīna molekulā!**

atspoles līdzsvara reakcija, homeostāze Deoksi<=>oksi O_{2aqua}<=>H⁺+ HCO₃⁻ stabilizē koncentrācijas:

plaušās 4O_{2aqua}+(H⁺His63,58)₄Val1(NH₄⁺salt bridge HCO₃⁻)₄Hbt<=>(Val1(NH₄⁺))₄Hbr(O₂)₄+4H⁺+4HCO₃⁻ audi Hipoksijas deficitā stress mazāk par koncentrāciju [O_{2aqua}]= 0,231•10⁻⁵ M.....[2025](#): Āris Kaksis un homeostāzes koncentrācija arteriālajās asinīs [O_{2aqua}]= 6•10⁻⁵ M.....

fizioloģiskā homeostāzes koncentrācija [HCO₃⁻]+[CO_{2aqua}]=0.023 M.....un [CO_{2aqua}]=0.0076M.....

oksidēšanās producētais daudzums vienā asinsrites ciklā [HCO₃⁻]+[CO_{2aqua}]=0,05054 M.....

oksidēšanās patērētais daudzums vienā asinsrites ciklā [O_{2aqua}]=0,05054 M.....

diennakts patēriņš cilvēka organismā ir 500 g O₂ skābekļa daudzums molos n_{O2}=500 g/32 g/mol=15,6 mol.....

Kāds ir izelpotā oglekļa dioksīda daudzums vienā diennaktī no cilvēka organismā? n_{CO2}=15,6 mol.....

C. Ērika Marca pētījumu **Hemoglobīnam**: adaptētu RSU sirpjveida šūnu anēmija veiciet piezīmes !

1. Kāda veida starp molekulāra saite neatrodas hemoglobīna molekulā? Pasvītrojet to!

Ir zināmas 5 starp molekulārās saites Bioķīmijā : 1. **ūdeņraža saite**, 2. **hidrofobā saite**, 3. **sāls tiltiņi**,

4. **sēra -S-S- disulfīda saite** un 5. **koordinatīvās donoru-akceptoru saites**.

2. 8 spirāles veido Hemoglobīna molekulas β (beta) sub vienību, izveidoto sarakstu un kādā struktūru formā tās ir salocītas aiz 8 nosaukumiem? A..., B..., C..., D..., E..., F..., G..., H..., terciārā 3° .....struktūra.

3. Starp molekulārās saites olbaltumvielas **spirāles** (otrējo 2°) struktūrā ir: 1. **ūdeņraža saites**.....

4. Pārbaudiet un atzīmējiet septiņas aminoskābes ar **hidrofobām** īpašībām beta olbaltumvielas E spirālē!

Identificējiet nosauciet7!ALA62,PRO58,PHE71,LEU68,VAL67,VAL60,ALA70.....

5. Pārbaudiet un atzīmējiet septiņas aminoskābes ar **hidrofilām** īpašībām dotajā olbaltumvielas spirālē

Identificējiet nosauciet7!ASP73,SER72,LYS66,LYS65,HIS63,LYS61,LYS59.....

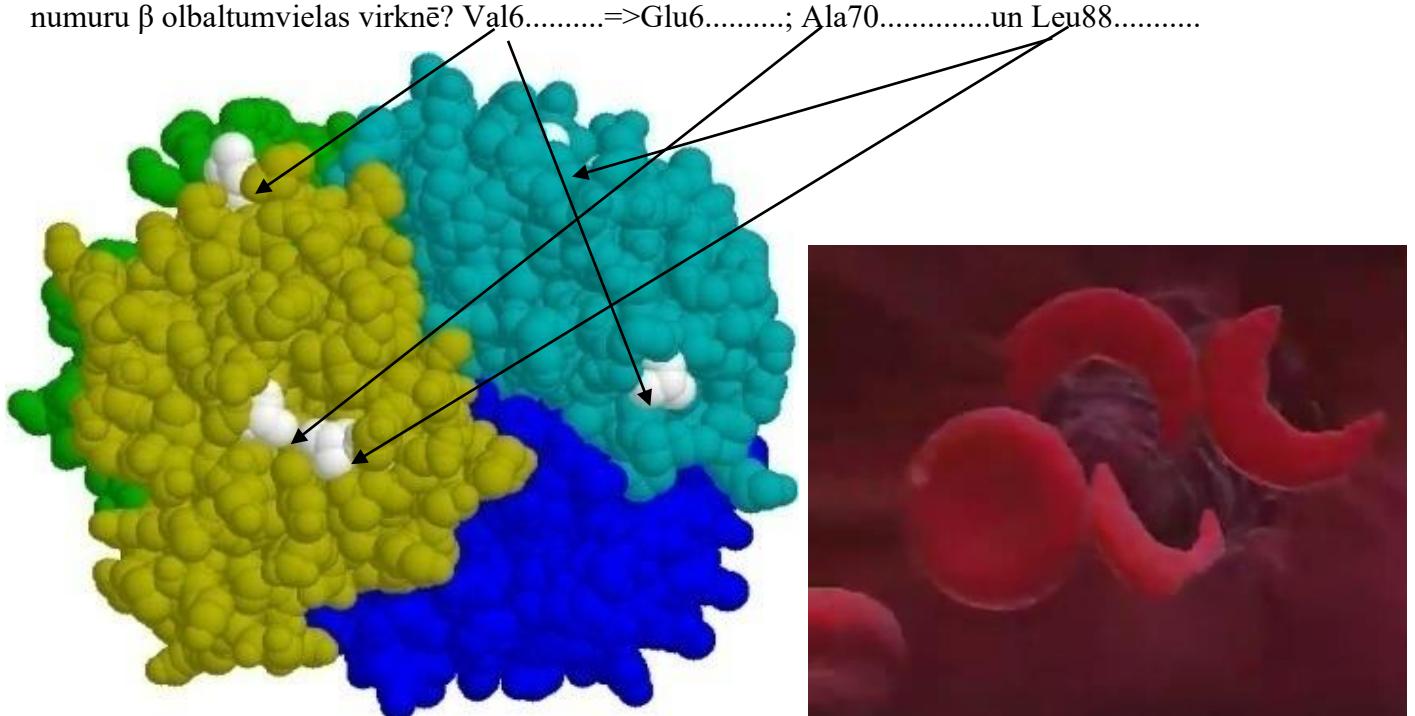
6. Kāda veida kabatā atrodas hēms **hidrofilā** vai **hidrofoba**? **hidrofoba**.....Vai tur atrodas

ūdens H_2O , hidroksonija joni H_3O^+ , skābeklis **O₂**, **brīvie** (delokalizētie) **elektroni 30e⁻**?

.....nē .....nē .....jā .....jā.....

7. Kādas starp molekulārās saites saista hemoglobīna molekulas sub vienības $\alpha 1$, $\beta 1$, $\beta 2$, $\alpha 2$ un kura veida no bioķīmijā zināmām piecām starp molekulārām saitēm veic konformācijas pārvērtības starp **relaksēto (Relax)** un **saspringto (Tense)** stāvokli pēc 2,3-bisfosfoglycerāta anjona piesaistīšanās dobumam? Bioķīmijā zināmas ir 5:
1.**ūdeņraža**, 2.**hidrofobās**, 3.**Sāls tiltiņi**, 4. **-S-S- disulfīda saites** un 5.**koordinatīvās** donoru-akceptoru **saites**
Slāids 19. lapas pusē:

8. Kuras aminoskābes aizstātas un izraisa sirpjveida šūnu anēmiju, atzīmējiet tās un norādiet to pozīcijas numuru β olbaltumvielas virknē? Val6.....=>Glu6.....; Ala70.....un Leu88.....

Uz redz Šanos l dz n kamo medic nisk s mijas p t jumu iesp jam bai!

Labdien! 4. nodarbībā

Eksperimentālā pētniecība Medicīniskajā ķīmijā

Atveriet risinājumus HromoProteīni: HromoProteinsALS.pdf

Aizpildiet darba lapas HromoProteinsALAtbilde.doc par mioglobīnu un hemoglobīnu:

Atšūtiet e-pastā nodarbības vērtēšanai ar 3_Uzvārdu.doc.

Lejuplādējiet un Atveriet sešus eksperimentālos pētījumus

<http://aris.gusc.lv/ChemFiles/ChromoHem/MyoGlobOxDeoxCoBiliverdin/1MBODeOxyLopez.kin>

Atveriet FireFox adresē Santa Barbaras universitātes atildes uz 11 jautājumiem:

<http://aris.gusc.lv/ChemFiles/ChromoHem/MyoGlobOxDeoxCoBiliverdin/Myoglobin.htm>

Turpina 11 jautajumus atbildēt ar video filmu par oksī - deoksī Mb:

<http://aris.gusc.lv/ChemFiles/ChromoHem/MyoGlobOxDeoxCoBiliverdin/oxydeoxy.avi>

Atveriet MAGE publikāciju adresē un veicam pētījumus-atildes uz 12 jautājumiem:

<http://aris.gusc.lv/ChemFiles/ChromoHem/HbOxDeoxCO/2HCOProTour8.kin>

Turpina 12 jautajumus atbildēt ar video filmu par oksī - deoksī Hb:

<http://aris.gusc.lv/ChemFiles/ChromoHem/HbOxDeoxCO/tetramer.avi>

Pēc lejup ielādes: <http://aris.gusc.lv/ChemFiles/htdocsTGF.zip> un atzipošanas atveriet INDEX.htm

FireFoxā profesora Ērika Marca pētījumu **Hemoglobīnam** adaptētu Rīgas Stradiņa Universitātē:

<htdocsTGF/hemoglobinEricMarzUMas/INDEX.htm> Sirpjveida šunu (Sickle Cell) anēmija.

Tiekamies zoomā vai nodarbībā.

Ar cieņu,

Āris Kaksis

References.

- [1] [David R. Lide. CRC Handbook of Chemistry and Physics .90th ed. Taylor and Francis Group LLC; 2010 .](#)
- [2] [Prigogine I., Defey R. Chemical Thermodynamics. Longmans Green & co ©; 1954.](#)
- [3] [Prigogine I., Nicolis G. Self-Organization in Non-Equilibrium Systems. Wiley, 1977.](#)
- [4] [Prigogine I. Time, Structure and Fluctuations. Lecture, The Nobel Praise in Chemistry; 1977.](#)
- [5] [Kuman M. New light on the attractors creating order out of the chaos. Int J Complement Alt Med.; 2018; 11\(6\); 337.;](#)
- [6] [Nelson DL, Cox MM. Lehninger Principles of Biochemistry. 5th ed. New York: W.H. Freman and company; 2008.](#)
- [7] [Xing W, Yin G, Zhang J. Rotating Electrode Method and Oxygen Reduction Electrocatalysts. Elsevier; 6 \(2014\) .](#)
- [8] [Alberty RA. Biochemical Thermodynamic's : Applications of Mathematics. John Wiley & Sons, Inc. 1-463, \(2006\).](#)
- [9] [Pinard MA, Mahon B, McKenna R. Probing the Surface of Human Carbonic Anhydrase for Clues towards the Design of Isoform Specific Inhibitors. BioMed Research International; 2015, 3 \(2015\).](#)
- [10] [Kotz JC, Purcell KF. Chemistry and chemical reactivity. Saunders College Publishing; 1991.](#)
- [11] [White VM. THE CARBON CYCLE, ISOTOPES, AND CLIMATE I and II. Lectures 37, 38; 2003 .](#)
- [12] [Hanania J, Pomerantz C, Stenhouse K, Toor J, Donev J. Carbon cycle. University of Calgary's 2020 .](#)
- [13] [Der wohltemperierte Planet. Der Spiegel. 2007 Nr.19:148-154. German .](#)
14. [Kaksis A. The Biosphere Self-Organization Attractors drive perfect order homeostasis reactions to link bioenergetic with functionally activate oxygen and carbon dioxide molecules. 7th International Conference on New Trends in Chemistry September 25-26, 2021.](#)
15. [Kaksis A. HIGH RATE PROTOLYSIS ATTRACTORS ACTIVATE energy over zero GH2O=GCO2gas=0 kJ/mol of water and carbon dioxide. FREE ENERGY CONTENT as BIOSPHERE Self-ORGANIZATION creates PERFECT ORDER IRREVERSIBLE HOMEOSTASIS PROGRESS. 9th International Conference, MAY 2023, p.14-19](#)